

Šogad galvenā aktualitāte bija Āfrikas cūku mēris

Dzīvnieka veselība atkarīga no saimnieka mīlestības

Rudenī cilvēks biežāk saskaras ar veselības problēmām, tajā skaitā gripu. Līdz ar to vairāk darba ārstiem. Kā šajā laikā klājas četrkājainajiem pacientiem, un ko dara viņu dakteri? "Staburags" to jautāja Aizkraukles novadā strādājošajam, pieredzējušajam veterinārārstam INGARAM VUŠKĀNAM, kā arī Pārtikas un veterinārā dienesta (PVD) dzīvnieku infekcijas slimību uzraudzības daļas vadītājam MĀRTIŅAM SERŽANTAM.

Karš ietekmē arī slimību izplatību

PVD speciālists Mārtiņš Seržants saka, ka lauksaimniecības dzīvniekiem nav noteiktas obligātās vakcīnas, katrs saimniecības īpašnieks pats izvēlas pret kādām infekcijas slimībām viņus potēt. Tas gan nav saistīts ar sezonālītāti. Šobrīd ir pēdējais brīdis, kad noņemt obligātās analīzes gaļas liellopiem uz brucelozī un leikozi. Vērtējot aizejošo gadu, Mārtiņš Seržants saka, ka aktualitāte numur viens bija Āfrikas cūku mēra izplatība mežacūku vidē, kas attiecīgi veicina saslimšanu mājas cūkām. Šogad mājas cūku novietnēs bija astoņi šādi gadījumi un skāra nedaudz vairāk kā 250 dzīvnieku. Pāris gadus šī slimība bija mazāk aktuāla un cūku īpašnieki atslāba, mazāk ievēroja biodrošības pasākumus. Šogad konstatēts viens leikozes gadījums govij kādā saimniecībā Krievijas pierobežā, bet kopumā pa kādam atklāj ik gadu. Šī ir infekcijas slimība, kas lēni progresē, kuru var pārņemt arī asinsstūcēji kukaiņi. PVD speciālists atgādina, ka šī brīža sarežģītā ģeopolitiskā situācija ietekmē slimību izplatību. Ukrainā, Baltkrievijā un Krievijā veterinārārsti nespēj pilnvērtīgi pievērsties saviem tiesajiem pienākumiem. Līdz ar to dzīvnieku īpašnieki ir pirmie, kas var novērtēt dzīvnieku veselību, un zinot, ja rodas aizdomas.

JEBKURĀ DZĪVĒNIKA LABKLĀJĪBA ir atkarīga no saimnieka attieksmes.

Ilustratīvs foto

Būtisks drauds ir ārzemnieki

Veterinārārstam INGARS VUŠKĀNS stāsta, ka pēdējā laikā viņa aprūpē esošo liellopu kļūst arvien mazāk, jo attiecīgi mazāk ir arī to saimniecību, kurās tur lopus. Lielajās fermās dzīvnieku ārstēšanu mācīties kāds no tajā strādājošajiem. Veterinārijas speciālistu trūkums izteikti jūtams Daugavas kreisā krasta pagastos. Pagājušajā gadā mūžībā aizgāja vētārsti, kurš strādāja Salas un Selijas pagastos. Savukārt jauni speciālisti darbu sākuši Pļaviņās. Vētārstis saka, ka liellopiem ik gadu vajadzētu veikt profilaktisko vakcināciju pret infekcijas jeb, kā moderni sauc — ekonomiskajām slimībām, kas ietekmē dzīvnieku reprodukciju, piemēram, vīrusālā diareja, vaginīts. Pastereozes uzliesmojums Neretas un Valles pusē bija 2018. gada jūlijā, bet vēlāk arī netipiskā laikā, rudenī. Vakcinēšanu ierasti veic divos piegājienos ar mēneša intervālu. Imunitāte

lopiņam saglabājas no 6 līdz pat 12 mēnešiem. Ja slimības izplatība kādā apvidū ir spēcīga, vakcināciju vajadzētu atkārtot pēc pusgada. Vai zemnieki ir čaki uz lopu vakcināciju? Ingars teic, ka tie, kuri bija saskārušies ar slimību, nākamajos divos trīs gadus to ievēro, bet, piemēram, šogad no šīm saimniecībām vakcinēt savus lopiņus neviens neizvēlējies.

Vakcinācija kopumā aktuāla lielajiem ganāmpulkiem. Būtisks drauds ir no ārzemēm ievestie lopi, kuri uz kūti var atceļot ar kādu slimību.

Visa pamatā saimnieka attieksme

Ja senāk piena rozotāji govju ārstēšanai plaši izmantoja antibiotikas, kas savukārt nonāca cilvēku pārtikā, mūsdienās šo zāļu lietošana būtiski samazinājusies. Tas pateicoties stingrākai kontrolei, pārbaudot dažādu zāļu atliekvieļu klātbūtni pienā un gaļā. Samazinājusies arī šo zāļu pieejamība, jo agrāk tās varēja brīvi iegādāties. Kas notiek, ja kāda saimniecība tomēr piekerta neatļautā antibiotiku lietošanā? Ja šāds piens nonācis kopējā cisternā, to izlej kanalizācijā, un, kad izdodas noskaidrot vainīgo, viņam jāsa-

maksā par visu cisternas saturu, piemēram, 10 tonnām izlietā pienu.

Stāstot par savu ikdienu, Ingars saka, ka mazajās saimniecībās mājlopiem joprojām aktuālas ir sarežģītas dzemdības, kā arī pēcdzemdību komplikācijas, tajā skaitā piena trieka un placentas aizture. Ne visos gadījumos iespējams palīdzēt un dažkārt ieguldītā darba rezultāts, glābjot, palīdzot dzīvniekam, ir lopiņa nāve. Jebkurā gadījumā visu nelaiņu sākums ir saimnieka attieksme pret dzīvnieku. Viens lieku reizi uztrauksies, cits nogaidīs līdz pēdējam brīdim. "Kur ir lops, tur arī maīta", saka pieredzējušais vētārstis. Ja dzīvnieku neizdodas glābt, pēc nāves ķermenis jānodod utilizācijai. Zemkopības ministrijas mājaslapā teikts, ka Latvijā ar to nodarbojas trīs uzņēmumi — SIA "Reneta", SIA "Baltic trade" un SIA "Grow energy". Ja senāk liķu savācēju vajadzēja ilgi gaidīt, tagad tas notiek divās līdz trīs dienās.

Mātes pēc ķeizargrieziena parasti izdzīvo

Piena govīm aktuāla ir mākslīgā apaugļošana. Līdzīgi kā ikdienas tehnoloģijas attīstās, arī liellopu pavairošana mūsdienās nav tāda kā senāk. Mūsdienās laboratorijas, tajā

skaitā Siguldas ciltslieku un mākslīgās apseklšanas stacija, piedāvā šķiroto sēklu — iespēju izvēlēties konkrētu dzimumu. Lai gan pieredze rāda, ka 5% gadījumu piedzimst pretējā dzimuma dzīvnieks nekā sākumā bija plānots. Lai iegūtu iespējami augstāku piena izslaukumu, katrai govij apseklšanas stacijā var piemeklēt atbilstošo sēklu. Savā praksē Ingars veicis 13 ķeizargriezienus. Parasti to veic ar lokālo narkozi, nomērdējot griezuma vietu. Citi operē, govij stāvo tās kājas. Desmit gadījumos dzemdējušās govīs izdzīvoja. Teļi gan ķeizargrieziena pārsvarā ir nedzīvi, laimīgu gadījumu ir maz. Jau pats fakts, ka dzemdības ir ar komplikācijām, liecina, ka teļiem tās ir ar lielu dzīvības un veselības apdraudējumu. Turklāt dzemdētājas labos apstākļos kūti atgūstas jau pēc septiņām līdz desmit dienām.

Sarunas noslēgumā Ingars saka, ka dzīvnieka veselība lielā mērā atkarīga no īpašnieka — ar ko baro, kā rūpējas. Lielajām saimniecībām, kurās naudas vairāk, labāk parūpēsies par lopiem. Mazajās saimniecībās gādāties arī nepatīkami skati, kad, piemēram, seniors gados, kuram lopus vairs nevajadzētu turēt, tomēr to dara, bet nevar par viņiem pienācīgi parūpēties.

→ 11. lpp.